

NORUT Gruppen AS
NORUT Group Ltd

Adresse: Forskningsparken i Tromsø
N-9291 Tromsø
Tel.: +47 77 62 94 00
Fax: +47 77 62 94 02
E-mail: konsern-adm@norut.no
Internet: www.norut.no

Utdannings- og
forskningsdepartementet,
Postboks 8119 Dep.,
0032 Oslo

Org.nr./Enterprise no: NO 964 479 836 MVA

U		
09 FEB 2004		
Saksnr.		
20030764	159	50

Deres ref.:

Vår ref.: 10/04/017.3/WS/KK

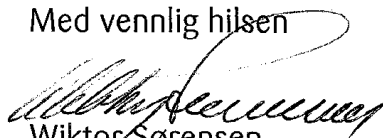
Tromsø, 05.02.2004

Høring - ny lov om universiteter og høyskoler

Vi viser til Deres brev av 30.09.2003 vedrørende høring om "Ny lov om universitet og høyskoler".

Vedlagt oversendes Noruts kommentarer til forslagene i innstillingen.

Med vennlig hilsen

Wiktor Sørensen
Adm. direktør

Høring – ny lov om universiteter og høyskoler

Det vises til brev av 30.09.03 vedrørende høring om ”Ny lov om universiteter og høyskoler.

NORUT har følgende kommentarer til forslagene i innstillingen.

Staten som eier

Høyere utdanning og forskning er sentrale samfunnsoppgaver, og universitets- og høyskolesektoren har en viktig betydning for kompetanseutviklingen og –oppbyggingen i samfunnet. Investeringer i utdanning og forskning er avgjørende for den nasjonale verdiskapningen og innovasjonen.

Det er derfor nødvendig at staten har et overordnet ansvar for høyere utdanning og forskning. Den statlige styringen av universitets- og høyskolesektoren må inngå i en nasjonal politikk for samfunnsutvikling og økt verdiskapning. NORUT mener at dette sikres best ved at universiteter og høyskoler organiseres som forvaltningsorgan med lovfestede fullmakter. Etter NORUTs vurdering innebærer flertallets forslag om selveiende institusjoner en klar svekkelse av mulighetene for nasjonal styring og samordning av sektoren

Den regionale dimensjon

Høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner har også en viktig regional betydning. For å bygge opp vekstkraft regionalt er det nødvendig å tilrettelegge for et utviklingsorientert, konkurransedyktig og nyskapende næringsliv. Et slikt næringsliv krever tilgang på arbeidskraft med høy kompetanse og et samspill med høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Institusjonene er gjennom kompetanseutvikling og –oppbygging en vesentlig faktor for å utvikle og styrke regionenes samfunns- og næringsliv, og setter regionene i stand til å takle de utfordringene regionene står overfor.

Det er fortsatt store regionale forskjeller på utdanningsnivå, -tilbøyelighet og -kapasitet. Dette gjelder også tilgangen til kapital. Det er derfor nødvendig at staten utøver en aktiv fordelingspolitikk for å sikre alle lik mulighet til å ta høyere utdanning og sikre tilgangen på høyt utdannede kandidater til regionene. Institusjonenes regionale betydningen ivaretas best ved at universiteter og høyskoler organiseres som forvaltningsorgan med lovfestede fullmakter der staten har et overordnet ansvar.

Styring og ledelse

NORUT deler ikke flertallets syn på styring og ledelse av universiteter og høyskoler. Et styre med eksternt flertall vil mangle kjennskap til den faglige virksomheten som er nødvendig for å utøve god faglig og strategisk ledelse. Styret vil ha begrenset legitimitet blant institusjonens ansatte.

NORUT legger til grunn at erfaringene med dagens styresammensetning der ingen gruppe har flertall alene i all hovedsak er god, og at denne sammensetningen sikrer styret legitimitet, erfaring og kompetanse for å lede kompliserte kunnskapsorganisasjoner.

Mindretallets forslag til ledelsesmodell innebærer en videreføring av dagens modell med en politisk ledelse som det besluttende nivå og en administrativ ledelse som det utførende nivå. NORUT legger til grunn at erfaringene med denne rolle- og arbeidsfordelingen på institusjonens sentrale styringsnivå for det meste er gode. Dette er en veletablert modell som ivaretar kravene til administrativ og faglig ledelse i kompliserte kunnskapsorganisasjoner.

Gratisprinsippet

Grunnutdanning er et viktig samfunns gode som må være gratis. NORUT mener det er grunnleggende viktig å holde fast ved gratisprinsippet for grunnutdanning som mottar støtte fra

offentlige myndigheter eller andre, og støtter derfor lovfestingen av dette prinsippet. Formuleringen av lovbestemmelsen må være så presis at det ikke oppstår uklarheter eller muligheter for uthuling av gratisprinsippet. Flertallets forslag fremstår som lite presist, og NORUT støtter derfor mindretallets formulering.

Avslutning

Avslutningsvis vil NORUT understreke sin støtte til mindretallets forslag til ny lov om universiteter og høyskoler. Høyere utdanning og forskning må være et statlig ansvar underlagt politisk rammestyring. Etter NORUTs vurdering dokumenter ikke flertallet at universiteter og høyskoler har problemer av en slik art at det er nødvendig med så radikale endringer i styringsstruktur eller tilknytningsform. Flertallet tar heller ikke tilstrekkelig hensyn til endringer de senere årene som har medført at institusjonenes faglige, økonomiske og organisatoriske frihet har økt betydelig.

Universiteter og høyskoler som forvaltningsorganer med lovfestede fullmakter vil etter NORUTs vurdering være en fremtidsrettet løsning på organiseringen institusjonene innenfor høyere utdanning og forskning. Institusjonene vil med denne organisering kunne ivareta sin viktige samfunnsrolle som kunnskaps- og kompetansebygger på regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå på en god måte.